

*Жижма О. О.,**кандидат філологічних наук,**доцент кафедри української мови та слов'янської філології
Приазовського державного технічного університету*

НАРОДНОРОЗМОВНА ЛЕКСИКА У ТВОРЧОСТІ ВАСИЛЯ ШУКШИНА ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ГРИГОРОМ ТЮТЮННИКОМ

Анотація. Статтю присвячено особливостям перекладу розмовної лексики як важливої форми некодифікованого спілкування, виявленої у повістях російського письменника Василя Шукшина. Просторічна лексика – це характерна риса ідіостилю творчості В. Шукшина, що розглядається насамперед як соціолінгвістична категорія, важливий компонент національної мови. Її введення в контекст актуалізує види апеляцій до культурного фонд реципієнтів, дає змогу відтворити особливий колорит конкретної місцевості, відобразити менталітет носіїв мови за умов неофіційного, невимушеного спілкування. У процесі зіставного аналізу виявлено певні закономірності передачі іншою мовою просторічних виразів з урахуванням їх семантичних і стилістичних особливостей.

В межах розвідки було встановлено, що вирази народно-розмовного характеру здебільшого реалізуються як одиниці виразно стилістичні та експресивні, які є віддзеркаленням характеристик персонажів, що зумовлює певні труднощі їх перекладу. На підставі аналізу з'ясовано, що для досягнення адекватного перекладу Григорій Тютюнник послуговувався різними лексичними трансформаціями. Еквівалентна передача семантичних, стилістичних і прагматичних характеристик просторічних виразів дала змогу перекладачеві відтворити засобами української мови традиції культури мови оригіналу.

Визначено основні прийоми перекладу просторічних виразів та стилістично маркованих розмовних фразеологізмів. Зокрема, це часткова заміна їх семантики завдяки додаванню до їх складу лексичних елементів або їх вилучення, заміна на рівні граматичного оформлення або опущення. З'ясовано, що подані прийоми перекладу просторічних виразів з рекомендаціями про збереження, додавання чи опущення орієнтовані на текстовий загальний рівень, де перекладач враховував картину подій, свідком і учасником яких був автор творів.

Ключові слова: розмовний стиль, просторіччя, переклад, лексичні трансформації, стилізація.

Постановка проблеми. Однією з яскравих особливостей розмовного стилю, призначенням якого є безпосередня передача інформації в усній формі, є наявність розмовної лексики різного характеру, яка активно використовується митцями художнього слова. Народно-розмовна лексика, що межує, з одного боку, з діалектами, арго, жаргоном, сленгом, а з іншого боку, з літературною мовою потребує особливої уваги. Саме у просторіччі можна спостерігати найбільшу кількість перехідних лексичних явищ, визначення функціонально-стилістичного статусу яких викликає певні труднощі. При цьому на лексичному рівні постає необхідність розмежування просторіччя та всіх підсистем сучас-

ної української літературної мови. Незважаючи на те, що окремі питання, пов'язані з особливостями перекладу розмовного стилю вже знайшли висвітлення у мовознавчих розвідках, розмовний стиль залишається найменш вивченою категорією серед функціональних явищ того ж рівня.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема відтворення лексичного просторіччя частково розкрита у працях зарубіжних та українських перекладознавців, зокрема в роботах В. Комісарова, І. Левія, В. Сдобнікова, М. Венгрівської, А. Гнатюка, Р. Зорівчак. Проте низка питань досі залишається недостатньо вивченою та дискусійною. Немає поки що системного лінгвістичного опису розмовного стилю на прикладі конкретних творів. Не окреслені функціональні параметри стилю у мові оригіналу і мові перекладу.

Метою статті є дослідження просторічної лексики, виявленої у повістях Василя Шукшина, та її перекладу українською мовою Григором Тютюнником. Поставлена мета зумовила вирішення низки завдань таких: ознайомлення з поняттям просторічної лексики та її семантико-стилістичними особливостями; студіювання особливостей та методів відтворення народно-розмовної лексики; проведення зіставного аналізу перекладу просторічних виразів українською мовою.

Виклад основного матеріалу. Наявність народно-розмовних одиниць у художніх текстах продиктована різними причинами, зокрема функціональним статусом таких одиниць, особливістю творчої манери конкретного письменника. У сучасній світовій літературі існує тенденція до максимального натуралізму, у зв'язку з чим просторічна лексика представлена в ній дуже широко. Хоча ставлення до неї залишається неоднозначним, незважаючи на стійку тенденцію до демократизації норми загалом, ця лексика становить досить вагомий, невід'ємний частину лексикону, найчастіше в художніх творах. Активне використання російським письменником Василем Шукшиною у творах просторічної лексики різного характеру не випадкове. Просторіччя – це одна з найважливіших форм некодифікованого народно-розмовного спілкування, яку необхідно розглядати як категорію соціолінгвістичну, як важливий компонент національної мови, при цьому слід враховувати особисті й соціальні характеристики комунікантів, їх намірів, передісторію, досвід, умови, за яких відбувається розмова. Загальне забарвлення мовлення зумовлюється у такому разі не тільки мовними засобами, якими оперує співрозмовник, але й цілим комплексом екстралінгвістичних чинників, тому просторіччя демонструють два прошарки засобів, таких як традиційні засоби, в межах яких простежуються діалектні риси, й засоби, які демонструють зв'язок із соціальним жаргоном.

Просторіччя творів В. Шукшина об'єднує дві групи слів. До першої групи належать лексеми, вжиті з порушеннями фонетичного чи граматичного характеру, зокрема «*ехайте*» замість «*езжайте*» або «*туда*» замість «*тут*», «*хх*» замість «*хочу*», які не ускладнюють розуміння сказаного, однак не відповідають літературним нормам російської мови. Друга група слів – це слова, що мають ознаки згрубілості, фамільярності: *оглоед*, *дубина*, *сволочь*, *профурсетка*, *чердак*. Для обох груп просторічних слів властиві як стилістична зниженість, так і яскрава експресія, тому вони межують з іншими елементами народно-розмовної лексики, зокрема вульгаризмами, діалектизмами і навіть арготизмами. До того ж просторові межі, склад просторічної лексики є непостійними та мінливими. Їх особлива стилістична забарвленість зумовлює експресивність художнього тексту взагалі, отже, робить їх незамінними загальноживаними стандартними одиницями.

Загалом творчість російського письменника являє собою цілісну образну систему, в якій власне світосприйняття органічно зливається з колективним самовираженням народу. Правдивість образів, глибокий зміст, залучення у мовну тканину творів різноманітних художніх засобів, вміння підібрати із загальнонародної мови потрібні елементи, зокрема просторічного характеру, слугують відтворенню цілісної картини народного життя, яке так добре знав письменник. Василь Шукшин є майстром народного слова, який для своїх персонажів відбирає найбільш характерні, поширені у народному мовленні лексичні елементи, що спричиняють створення колоритних образів і допомагають розкрити задум твору. Виразним стилістичним прийомом, який впливає на інтерпретацію читачем образу-персонажа, є його номінація, вибір якої для конкретної ситуації мотивується кількома факторами, у тому числі з урахуванням впливу того чи іншого вислову на співрозмовника. Експресивні одиниці, використані письменником у повістях, які мовознавцями відносяться до «проблемних» шарів лексики, дали змогу митцеві передати дружні, а іноді навіть фамільярні відносини героїв його творів, відтворити особливий колорит конкретної місцевості, відобразити менталітет самих носіїв в ході невимушеного, неофіційного спілкування.

Глибоке знання живої розмовної мови спричинило глибокий психологізм і ліричність прози митця, який не лише правдиво відображав характерні риси розмовної мови та емоційність висловів, але й дбав про їх естетичний вплив. В українській літературі таким Шукшиним був талановитий і видатний новеліст Григорій Тютюнник, для якого тема нелегкого життя простого народу стала наскрізною, і не випадково саме Григорій Тютюнник є першим перекладачем творів Василя Шукшина, тому і у В. Шукшина, і у перекладі Г. Тютюнника без використання просторічної лексики неможливим буде передача особливого колориту мовлення персонажів з народу: «*У меня сердце загода мрёт – шибко уж маленькие дети-то! А он их потащил. На кой же черт?*» – «*У мене серце вже зараз замирає – дуже ж маленькі діти! А він їх потягне. На кий же біс?*». Не обов'язково просторічна лексика – це ознака безграмотності людей, це той пласт лексики, за допомогою якого мовлянин може передавати емоції різних рівнів, проявляти дружні, неформальні стосунки, фамільярні взаємини тощо.

Питання адекватності вихідного тексту й тексту перекладу, а також питання про засоби відтворення в перекладі національної своєрідності першотвору є важливими як у теоретич-

ному, так і в практичному аспектах. Однак не менш важливим є питання про цінність тексту перекладу для споживачів цього тексту. Прагнення Григорієм Тютюнником відтворити всі ідейно-художні цінності твору оригіналу спричинили продовження життя творів В. Шукшина у контексті української культури. Працюючи над перекладом, Григорій Тютюнник годинами шукав потрібне слово, вибудовував адекватний рідною мовою суто російський вислів, вжитий в оригіналі, перевіряв його на слух, що засвідчувало його виняткову відповідальність як перекладача й велику повагу до автора. Якісно перекладена проза російського письменника справляє враження, що сам Василь Шукшин писав українською. Перекладні тексти засвідчують, що Григорій Тютюнник намагався відтворити колорит російського селянського буття, причому не йшов сліпо за кожним словом і словосполученням автора, а дошукував свої власні відповідники серед українських просторіч: «*нальет глаза, и всё ничем*» – «*залле баньки, і море по коліна*»; «*не в тягость были*» – «*обузою не були*»; «*общекультурный уровень оставляет желать лучшего*» – «*загальнокультурний рівень далеко ще не такий як треба*»; «*смазал лыжи*» – «*націлився*»; «*с лица спал*» – «*схуд*»; «*горб ломают*» – «*спину гнуть*»; «*чего заборонил-то?*» – «*що ти ото гудеш?*»; «*все мозги запудрил*» – «*голову закрутив*»; «*ёлки зелёные*» – «*таку його ковіньку*»; «*всё что-то с подковыркой говорим*» – «*усе говоримо з шипінками*». Наведені вирази є прикладом того, як для досягнення правильності, точності, емоційності перекладу просторічних виразів автор використовував лексичні трансформації.

Лексичний склад просторічної лексики може поповнюватися різними джерелами, тому серед досліджуваних одиниць можна зустріти діалектно-просторічні, жаргонно-просторічні й розмовно-просторічні одиниці, кожна з яких вирізняється власною функціонально-стилістичною кваліфікацією. У лексичних одиницях просторіччя може проявлятися на фонетичному (*літра* (*літр*), *калідор* (*коридор*), *каклетта* (*котлета*), *хвізика* (*фізика*), *шохвер* (*шофер*)), морфологічному (*лісапта* (*велосипед*), *шланга* (*шланг*), *мішеня* (*мішень*)), словотвірному (*колоколенка* – *дзвіничка*, *голубушка* – *голубонька*, *пивко* – *пивце*, *наголоватый* – *нахабнуватий*, *ворюга* – *злюдога*, *пьянчуга* – *п'яниця*) семантичному рівнях мовної системи, бути специфічним, коли подібні слова сприяють евфемізації вислову (*хорохориться* – *костричитися*).

Мовний матеріал досліджуваних оповідань повістей Василя Шукшина (у перекладі Григорієм Тютюнником) свідчить про активне використання письменником усіх елементів просторічної лексики. Часто це зневажливі, згрубілі слова розмовного характеру, завдяки яким письменник змальовує вчинки та поведінку персонажів, дає їм таку характеристику, на яку вони заслуговують з авторського погляду: «*Да пошёл ты к дьяволу со своими гландами*» – «*Та пішов ти к бісу зі своїми гландами!*». Такі лексеми в оповіданнях письменника мають емоційно-експресивне забарвлення, яке пов'язане з наявністю у значенні слова емоції згрубілості. Серед знижених розмовних слів у текстах художнього твору суто зі стилістичною метою можуть вживатися позалітературні слова, наприклад, задля індивідуалізації мовлення персонажів: *дубина* – *бовдур*, *оглоеды* – *лобуряки*, *сволочь* – *сволота*, *жогнув* – *хехекнув*, *тянуть* – *уперіщити*, *профурсетка* – *профурсетка*. Вдаючись до перекладу таких одиниць засобами української мови, Григорій Тютюнник для досягнення адекватного перекладу послуго-

ується різними лексичними перекладацькими трансформаціями, що дало змогу передати незмінний зміст за дотримання відповідного плану вираження. Еквівалентна передача семантичних, стилістичних і прагматичних характеристик просторічних виразів дала змогу перекладачеві відтворити засобами іншої мови мовленнєвих традицій культури вихідної мови. Так, найпростішими лексичними трансформаціями є опущення та додавання. Саме вони найчастіше використовуються Григором Тютюнником під час перекладу народнорозмовних елементів В. Шукшина. Лексичні трансформації нерідко вимагають внесення додаткових слів чи опущення деяких елементів. Введення додаткових слів обумовлюється низкою таких причин: розходженням в структурі речення; те, що більш стислі російські речення вимагають в українській мові більш розгорнутого вираження думки, і навпаки. Відсутність відповідного слова чи відповідного лексико-семантичного варіанта цього слова теж є причиною введення додаткових слів під час перекладу: «*прямо серце заходиться*» – «*просто серце мліє*» («серце заходиться» – неприємне відчуття туги, страху; «серце мліє» – передача переживання, страждання); «*сделал ушки топорчиком*» – «*нашорошив вуха*» (обидва вирази означають те, що людина до чогось пильно прислухається чи придивляється, але по-різному транслюються); «*сразу в бутылку-то полез*» – «*одразу цапки стаєш*» (здавалося б, два абсолютно різні вирази, а значення в цьому контексті мають однакове, тому що автор для передачі експресії виразу може використовувати подібні словесні комбінації, що не втрачають свого значення і сутності в тексті; «*все мозги затудрил*» – «*голову закрутив*» (Григор Тютюнник у перекладі підбирає фразеологічний відповідник); «*ёлки зелёные*» – «*таку його ковінку*» (обидва фразеологізми і в російській, і в українській мовах є багатозначними, оскільки можуть уживатися як для вираження захвату, так і для вираження незадоволення та досади); «*всё что-то с подковыркой говорим*» – «*усе говоримо з шпінками*» («с подковыркой говорить» – задіти почуття; «шпінка» – річ, яка з почуттями ніяк не пов'язана (металева прикраса народного вбрання), отже, хоча в цьому перекладі слова не мають жодного зв'язку один з одним, ужиті вони доречно); «*нальет глаза, и всё нипочем*» – «*залле баньки, і море по коліна*» (для передачі більш емоціонального вираження автор у перекладі використовує фразеологізм «*і море по коліна*»); «*ни один дьявол не догадается*» – «*ніякий біс не здогадається*»; «*морда кирпича просит*» – «*тика – як не лусне*» (в оригіналі просторічний фразеологізм застосовується відносно неприємної людини, а в перекладі семантика та ж, але з відтінком заздрощів, що розкривається на контекстуальному тлі; «*из одной шайки*» – «*із одної бражки*» («шайка» – великий дерев'яний посуд із ручкою або жерстяний таз із двома ручками для миття у лазні, «бражка» – старовинний слабоалкогольний напій, непрозорий, коричневого кольору, який за смаком нагадує пиво; обидва фразеологізми означають схожість людей за певними ознаками, але, як ми бачимо, ні шайка, ні бражка жодним чином не стосуються характеристики людини. Інші приклади перекладу просторічних виразів демонструють відсутність експресивно-емоційного навантаження, наявного у мові-оригіналі: «*не в тягость были*» – «*обузою не були*»; «*общекультурный уровень оставляет желать лучшего*» – «*загальнокультурний рівень далеко ще не такий як треба*»; «*смазал лыжи*» – «*націлівся*»; «*с лица спал*» – «*схуд*»; «*горб ломают*» – «*спину гнуть*»; «*чего заборонил-то?*» – «*що ти ото*

гудеш?», але це жодним чином не впливає на передачу сенсу, а тим паче, на якісь перекладу.

Окремі мовні одиниці як елементи загальної структури мови під час взаємодії з іншими елементами цієї структури посідають різні місця в системах різних мов, тому значення і функції мовних одиниць у різних мовах не збігаються. Особливо важливим складником розмовного стилю творів В. Шукшина є народно-розмовні фразеологізми, дещо складніші у структурно-семантичному аспекті одиниці, для яких є характерною функціональна близькість із просторічними словами, еквівалентність їм: «*на кудыкину гору*» – далеко, «*как рукой снимет*» – швидко, «*с лица спал*» – схуд, «*сердце опустилось в пятки*» – злякався.

Просторічні фразеологізми використовуються з цілком чи достатньо виразною стилістичною метою. Мислення, почуттєва сфера людини відтворюються, відображаються фразеологізмами сконденсовано, експресивно глибоко, змістовно, чуттєво та емоційно. У тестах В. Шукшина не зустрічається неемоційних, стилістично незорієнтованих фразеологізмів. За найрізноманітніших мовленнєвих ситуацій вони сприймаються як своєрідні та образні одиниці мовлення. За допомогою стилістично маркованих фразеологізмів письменнику вдається відтворити майже кожне з явищ дійсності не лише змістовно і виразно, але й влучно, дотепно, оригінально і яскраво, бо в таких ідіомах найбільшою мірою закарбовано віковий досвід, мудрість народу, етику й естетику. Усе ним усвідомлене й сказане сприймається як раціональне в усіх можливих вимірах, гранично логічне, природне та емоційне. У художній лексиці фразеологічні одиниці найбільш доречні. Від того, як письменник використовує елементи фразеології, залежать його індивідуальний мистецький стиль і частково розгортання сюжету в творі, природність художніх образів. Хоча у досліджуваних наших творах кількість фразеологічних одиниць складає близько третини від усіх просторіч, вони відіграють надзвичайно важливу роль у тексті.

Проблема відтворення семантико-стилістичних функцій фразеологізмів на іншомовному ґрунті щільно пов'язана з розумінням адекватності відтворення. Проблему відтворення семантико-стилістичних функцій фразеологічних одиниць під час перекладу ускладнює надзвичайно багато факторів, як мовних, так і етнотипних, зокрема рівень культурного розвитку носіїв мови, їхній, так би мовити, тезаурус, географічні і побутові умови їхнього життя, їхня матеріальна культура. У творах В. Шукшина фразеологізми складають близько 30% відносно усієї просторічної лексики, перекладаючи які, Григор Тютюнник використовує українські перекладацькі відповідники: «*прямо серце заходиться*» – «*просто серце мліє*»; «*все мозги затудрил*» – «*голову закрутив*»; «*сделал ушки топорчиком*» – «*нашорошив вуха*»; «*сразу в бутылку-то полез*» – «*одразу цапки стаєш*»; «*ёлки зелёные*» – «*таку його ковінка*»; «*нальет глаза, и всё нипочем*» – «*залле баньки, і море по коліна*»; «*горб ломать*» – «*спину гнути*»; «*сердце опустилось в пятки*» – «*серце опустилося в п'яти*», «*взять за грудки*» – «*узяти за петельки*», «*на кудыкину гору*» – «*на кудакало*» (цього слова не має в жодному словнику, тому можна назвати його авторським діалектизмом); «*знай наших*» – «*знай наших*» (в обох мовах цей фразеологізм означає самовдоволення, його можна віднести до дослівного перекладу); «*смазал лыжи*» – «*націлівся*» (у цьому прикладі Г. Тютюнник фразеологізм перекладає звичайним дієслівним відповідником); «*нож под ребро*» – «*ніж під ребро*» (переклад здійснюється за допомогою дослівного перекладу); «*рубаха-перемываха*» – «*сорочка прана-перепрана*» (для перекладу

цього фразеологізму, щоби переклад був точним, Г. Тютюнник використав докладний переклад).

Відтворення фразеологічних засобів оригіналу через їхню образність і експресію, багатозначність і часто алогічність є однією з найскладніших проблем художнього твору. Якщо фразеологічними способами неможливо відтворити семантико-стилістичні функції фразеології оригіналу, часто застосовують метод фразеологічного калькування, імітацію форм вислову: «сам прёт на рога» – «сам лізе на роги». Передумовою калькування є достатня мотивація семантики фразеологічної одиниці значенням її компонентів. Метод калькування щільно пов'язаний із поняттям безеквівалентної фразеології. Безеквівалентними є ті фразеологічні одиниці оригіналу, які не мають готових, усталених еквівалентів фразеологічного рівня в мові-рецепторі. Безеквівалентна фразеологія щільно пов'язана з національною специфікою мови. Це поняття, як і поняття «безеквівалентна лексика», дуже відносне: воно стовідсотково залежить від особливостей фразеологічного фонду мови-рецептора. Загальновизначено, що ця мовна система має кожного разу різний контрактивний статус залежно від того, з якою мовою вона зіставляється. Фразеологічні одиниці мови оригіналу, безеквівалентні щодо цільової мови, можуть мати відповідники фразеологічного рівня в інших мовах-рецепторах. Термін «калька», включаючи термін «фразеологічна калька», є полісемантичним. Такі кальки виникають під час мовної інтерференції або художніх перекладів. Термін «фразеологічна калька» вживається, зокрема, в перекладознавстві для позначення оказіональних випадків калькування іншомовних усталених словосполук фразеологічного рівня, які не стали надбанням мови-рецептора, отже, не зафіксовані в її лексикографічних джерелах.

Дослідження показали, що описовий переклад застосовують найчастіше під час відтворення семантики національно-самобутніх висловів, своєрідних мовних реалій, що пов'язані зі способом мислення народу, способом його розуміння навколишнього середовища, способом його висловлення: «– Ну надо же, сбежал! – изумился Егор. – Всегда бы так, ёлки зелёные» – «– Ну треба ж – утік! – здивувався Єгор. – Зажди б так, **трясця його мамі!**». У цьому прикладі ми можемо бачити, що обидва автори цим фразеологізмом намагаються передати нам ті відчуття, які відчуває герой твору. Цей приклад узято з твору «Калина червона», і варто зазначити, що вираз «ёлки зелёные» уже вживався автором у повісті «Пічки-лавочки», де перекладався інакше, що засвідчує варіативність перекладу деяких фразеологічних одиниць, а також те, що перекладач уміє вдало підібрати потрібний варіант для передачі потрібної емоції. Переклад фразеологічних одиниць є одним зі складних видів перекладу, проте, незважаючи на його складність, Григорій Тютюнник досить вдало його здійснює, використовуючи або перекладацькі відповідники, тобто фразеологічні одиниці з тим самим значенням, але в мові перекладу, або дослівний переклад, за якого не втрачається початкове значення. І в першому, і в другому варіантах Григорій Тютюнник намагається передати тут емоцію, експресію, яку хотів донести до читача Василь Шукшин.

Висновки. Отже, проведений аналіз перекладу народно-розмовних елементів, виявлених у повістях В. Шукшина, дав можливість розглянути етапи створення Григором Тютюнником їх еквівалентного перекладу, правильність, точність, емоційність якого забезпечили використання різних лексичних трансформацій. Найпростішими лексичними трансформаціями, якими

послугується письменник-перекладач, є опущення та додавання. Лексичні трансформації нерідко вимагають внесення додаткових слів чи опущення деяких елементів. Введення додаткових слів обумовлюється низкою таких причин: розходження в структурі речення, те, що більш стислі російські речення вимагають в українській мові більш розгорнутого вираження думки, і навпаки. Відсутність відповідного слова чи відповідного лексико-семантичного варіанта цього слова теж є причиною введення додаткових слів під час перекладу. Переклад лексичного просторіччя завжди був, є і залишатиметься для перекладача художньої літератури складним завданням.

Література:

1. Алексеев А. Художественный образ и перевод. *Вісник. СумДУ*. 2006. Т. 1. № 11. С. 126–130.
2. Бархударов Л. Мова і переклад. Москва : Міжнародні відносини, 1975. 235 с.
3. Комиссаров В. Теория перевода (лингвистические аспекты) : учебник для институтов и факультетов иностранных языков. Москва, 1990. 253 с.
4. Корунець І. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник. Вінниця, 2001. 448 с.
5. Латішев Л. Курс перекладу: Еквівалентність перекладу і способи її досягнення. Москва, 1981. 248 с.
6. Левицкая Т., Фитерман А. Проблемы перевода. Москва, 1972. 213 с.
7. Федоров А. Основы теории перевода. Москва, 2002. 218 с.

Zhyzhoma O. Folk conversational vocabulary in Vasyľ Shukshin's creative works and its translation into Ukrainian by Grygoriy Tiutiunyk

Summary. The article is devoted to the translation peculiarities of conversational vocabulary as an essential type of uncodified communication in works by Russian writer Vasyľ Shukshin. Folk parlance as a characteristic feature of V. Shukshin's idiosyncrasy is regarded first and foremost as a sociolinguistic term and a significant component of national language. Its usage in contents of works provides representing the specificity of local area, reflecting mentality of native speakers under the conditions of informal deliberate communication. While comparative analyzing the peculiar patterns of translation the parlance statements by the means of foreign language are highlighted, considering their semantic and stylistic particulars.

Within the study it was revealed that folk conversational statements are represented mainly as the peculiar stylistic and expressional units which mirror the characters' features and result in specific difficulties in translation. Based on analysis, it can be stated that to gain the relevant translation Grygoriy Tiutiunyk applied a variety of vocabulary transformations. Such relevant translation of semantic, stylistic and pragmatic particulars of folk parlance promoted the reflection of cultural traditions of original language by the means of Ukrainian.

The main tools of folk parlance and stylistically marked conversational idioms are defined. In particular, they include partial replacement of their semantics due to the addition specific vocabulary elements to the text, or their removal and replacement their grammar constituency, or their simple omission. The author reveals that translation tools of folk parlance applied as well as the recommendation given on their keeping, addition or omission are focused on maintaining the general level of textual information, whereas the translator considered the setting of the story, which the author witnessed and participated.

Key words: conversational style, parlance, translation, vocabulary transformations, pastiche.